

VÝNIMOČNÁ OSOBNOSŤ VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA 2

Tlač, Forbes (SK), 13. 10. 2023

VÝNIMOČNÁ OSOBNOSŤ VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA [↗](#)

📅 13. 10. 2023, Zdroj: **Forbes (SK)**, Strany: 147, 148, 150, Vydavateľ: Barez & Conrad Media s.r.o., Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 44 000 GRP: 0,98 OTS: 0,01 AVE: 12869 EUR

Rubrika: NEXT • VÝNIMOČNÁ OSOBNOSŤ VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA

Kategória oceňuje vysokoškolské osobnosti, za ich výnimočné pôsobenie vo svojom odbore a súčasne motiváciu študentov k mimoriadnym výsledkom a prispievaniu k prehĺbovaniu ich záujmu o štúdium vedných odborov.

DOTERAJŠÍ LAUREÁTI

VÝNIMOČNÁ OSOBNOSŤ VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA

Tomáš Vinař

BIOINFORMATIKA

Vo svojej skupine pracuje na problémoch súvisiacich so sekvenovaním genómov pomocou prvých vreckových sekvenčných prístrojov.

Josef Zajac

PROGRESÍVNE VÝROBNÉ TECHNOLOGIE

Skúma možnosti uplatnenia nekonvenčných spôsobov obrábania materiálov, ktoré prinášajú vyššiu produktivitu práce a nižšiu energetickú aj materiálovú náročnosť.

Ivan Varga

ANATÓMIA, HISTOLÓGIA A EMBRYOLÓGIA

Jeho tím ako jeden z prvých na svete opísal široké lymfatické priestory v stene vajčkovodov a výskyt špecializovaných buniek imunitného systému potláčajúcich obranné reakcie vo výstelke vajčkovodov.

Lubomír Tomáška

GENETIKA A MOLEKULÁRNA BIOLÓGIA

V rámci vedeckej činnosti odhaľuje spôsoby komunikácie medzi jednotlivými časťami bunky a skúma molekulárne mechanizmy udržiavania integrity genómu.

MATEMATIKA

KATARÍNA CECHLÁROVÁ

Do slovenskej matematiky zaviedla problematiku Computational Social Choice, ktorej sa pred ňou u nás nikto nevenoval.

V rámci vedeckého výskumu sa venuje diskkrétnej matematike, teórii výpočtovej zložitosti a aplikáciám týchto disciplín, napríklad v problémoch priradovania, vytvárania koalícií, spravodlivého delenia a výpočtu ekonomickej rovnováhy. Metódami matematiky a teoretickej informatiky tak rieši problémy pochádzajúce pôvodne z ekonómie, politológie aj z AI.

Výsledky výskumu je možné uplatniť v reálnom živote. Povedzme - algoritmicke možno efektívne vyhľadávať darcov obličiek.

„Matematika a jej spôsob vyjadrovania pomáhajú odkrývať skryté závislosti aj vo vedných disciplínach, ktoré sa môžu zdať na prvý pohľad vzdialenejšie, akými sú sociológia alebo ekonómia. To, čo matematickým jazykom zdefinujeme, v reálnom živote nemusí fungovať ideálne, my však vytvárame platný a funkčný model,“ hovorí Cechlárová, ktorá pôsobí v Ústave matematiky Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Profesorka Cechlárová považuje matematiku za súčasť kultúry. Študentom odovzdáva poznanie, že matematika dokáže v živote prinášať jedno z najväčších uspokojení. „Snažím sa ich naučiť nielen vypočítať riešenie, ale aj rozmýšľať, argumentovať a hľadať správny jazyk na vyjadrenie myšlienok, aby ich dokázali zrozumiteľne predstaviť rôznym skupinám ľudí.“

Aký film, podcast alebo kniha vás zaujali?

Zaujal ma seriál Atypical, ktorý je o chlapcovi autistovi. Zamyslela som sa vďaka nemu, ako môžu občas študenti prežívať a vnímať veci. A na uvoľnenie k žehleniu si rada pustím film Mamma mia!

VÝROBNÉ TECHNOLOGIE

MICHAL HATALA

Vďaka inovatívnym metódam, ktoré pomohol vyvinúť, je dnes možná kontrola výrobkov bez nutnosti ich deštrukcie a znehodnotenia.

Profesor pôsobí vo funkcii prodekana pre vedu, výskum a doktorandské štúdium na Fakulte výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach so sídlom v Prešove. V spolupráci s mladými výskumníkmi a doktorandami vybudoval a vedie laboratóriá pre nedeštruktívne testovanie a zváranie. V nich analyzujú, testujú, simulujú a riešia výzvy zo slovenských podnikov v odvetví strojárského a automobilového priemyslu, kde dosahujú vynikajúce výsledky.

„Už od nástupu na našu fakultu som zástancom toho, že štúdium musí byť prepojené s praxou. Len tak sa naši absolventi dokážu uplatniť a budú konkurencieschopní nielen u nás doma, ale aj kdekoľvek vo svete,“ vysvetľuje profesor Hatala. V takom režime aj funguje – až deväťdesiat percent zadaní na nedeštruktívne testovanie dostáva jeho tím priamo z praxe.

„Zvarové spoje kontrolujeme inovatívnymi a certifikovanými metódami, napríklad ultrazvukom v kombinácii s vírivými prúdmi,“ vysvetľuje profesor a dopĺňa, že v spolupráci s automobilkami sa venujú aj testovaniu ich výrobkov.

Jeho prednášky sú interaktívne, zamerané na skúsenosti z praxe a využitie a selektovanie dostupných informácií.

Profesora fascinovali technika a strojárstvo od detstva. Už na základnej škole mal jasno v tom, čo chce študovať. Vzorom dokonalého kutila mu bol starý otec, v jeho dielni sa totiž motal okolo sústruhu už ako chlapec.

Aký film, podcast alebo kniha vás zaujali?

Na vyčistenie hlavy rád čítam rôzne kriminálky. K mojim obľúbeným autorom patria Dominik Dán či Agatha Christie.

VÝSKUM AUTIZMU

DANIELA OSTATNÍKOVÁ

V roku 2013 založila a vybudovala Akademické centrum výskumu autizmu, doteraz jediné takéto pracovisko na Slovensku.

„C

ieľom nášho centra je poskytnúť rodičom a odborníkom informácie založené na dôkazoch na poli skríningu, diagnostiky, vzdelávania a výskumu,“ deklaruje profesorka. Jej vedecký tím skúma príčiny autizmu vo vzťahu ku genetickým faktorom, pohlavným hormónom, poruchám trávenia, črevnej mikrobiote a poruchám spánku, či imunity.

„Zistili sme, že deti s autizmom majú iné zloženie črevného mikrobiómu. Naša hypotéza predpokladá, že ak by sa tento mikrobióm skorigoval, napríklad na mieru šitými probiotikami, mohlo by to mať efekt na zlepšenie ich klinických príznakov. Až sedemdesiatpäť percent detí s touto poruchou totiž trpí tráviacimi problémami,“ vysvetľuje.

Jej pedagogickým cieľom je výchova mladej generácie odborníkov, ktorí budú profesijne prichádzať do kontaktu s ľuďmi s autizmom.

Profesorka Ostatníková je prednostkou Fyziologického ústavu a prodekanou pre medzinárodné vzťahy Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Vo svojej vedeckej práci skúmala aj vplyv pohlavných hormónov na kognitívne schopnosti. „Spolu so študentmi sme potvrdili teóriu optimálnej hladiny testosterónu pre špecifické poznávacie schopnosti u mužov a žien,“ opisuje.

Aký film, podcast alebo kniha vás zaujali?

Mám rada životopisné romány, napríklad životopis francúzskeho sochára Augusta Rodina - Nahý som prišiel na svet. Opisuje neľahký osud človeka s umeleckým nadaním. Inšpirujúcou je však aj samotná Rodinova socha „Mysliteľ“ - má osobitný význam v dnešnej dobe plnej dezinformácií.

APLIKOVANÁ MATEMATIKA

IGOR PODLUBNÝ

Jeho monografia „Fractional Differential Equations“ je najviac citovanou matematickou knihou vo svete v období rokov 2012 až 2022.

Taktiež ide o najcitovanejšiu vedeckú prácu všetkých čias na Slovensku. Podľa databázy Web of Science monografia profesora Podlubného a jeho ďalšie práce sú využívané a citované výskumníkmi z viac ako stoštyridsiatich oblastí poznania, čo znamená mimoriadny multidisciplinárny dopad.

Vo výskume sa profesor venuje deriváciám a integrálom neceločíselného rádu a ich aplikáciám v prírodných a technických vedách. Pôsobí v Ústave riadenia a informatizácie výrobných procesov na Fakulte baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach. Patrí medzi svetové matematické špičky. Svoje výskumné zameranie vysvetľuje pomocou jednoduchej analógie s číslami: v bežnom živote nám totiž nestačia len tie celé, potrebujeme aj zlomky či iracionálne čísla. Tie takpovediac vyplňajú „medzery“ medzi celými číslami. Derivácie a integrály neceločíselného rádu podobne vyplňajú „medzery“ medzi opakovanými derivovaniami a opakovanými integrovaniami.

Prednášal na rôznych univerzitách vo svete – v USA, Mexiku, Číne, Španielsku a inde. Študentov vedie k tomu, aby vnímali matematiku ako nástroj a zároveň ako jazyk na efektívnu vedecko-technickú komunikáciu.

Vo voľnom čase komponuje a nahráva hudbu, hráva basketbal a beháva polmaratóny.

Aký film, podcast alebo kniha vás zaujali?

Mám šťastie spolupracovať vo vede s takými výnimočnými ľuďmi, ktorí sú nielen vedcami, ale aj spisovateľmi. Momentálne čítam najnovšiu knihu „El hombre entre las máquinas“, ktorú napísal môj spoluautor profesor Blas Vinagre z Univerzity v Extremadure.

ANALYTICKÁ CHÉMIA

LUBOMÍR ŠVORC

Vyvíja elektroanalytické metódy pre stanovenie významných biologicky aktívnych látok s využitím perspektívnych elektrochemických senzorov.

Ako profesor pôsobí na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie STU. Spolu so študentmi sa snaží nahradiť rutinné a často zastarané analytické metódy a postupy novými. Vďaka ich spoločnej práci na výskume je stanovenie zložiek vo farmaceutických, v potravinárskych a environmentálnych vzorkách nahrádzané rýchlejšími, lacnejšími a užívateľsky prijateľnejšími elektroanalytickými metódami.

Profesor Švorc je hrdý na to, že sa jeho meno spája s analytickou chémiou, ktorá je nevyhnutnou súčasťou nášho každodenného života, od zdravia, stravovania až po životné prostredie. Analytický prístup zmysľania uplatňuje aj v osobnom živote. „Mám rád symetriu a poriadok, všetko rozoberám do posledného detailu, niekedy spájam aj nespojiteľné súvislosti,“ smeje sa. Pre profesora Švorca je učiteľstvo nielen povolaním, ale aj poslaním.

„Nemám zázračný recept, vášeň pre výučbu musí byť zakorenená v človeku,“ zdôrazňuje. V tridsiatich ôsmich rokoch bol jedným z najmladších profesorov chémie, ktorí kedy vyučovali na slovenských univerzitách, zároveň patrí medzi najcitovanejších mladých vedcov na Slovensku.

Jedným z vrcholov jeho kariéry bolo získanie ocenenia Učiteľ roka za rok 2022 na STU, a to z hlasov jeho vlastných študentov.

Aký film, podcast alebo kniha vás zaujali?

Mám rád filmy s Clintom Eastwoodom, ale som aj fanúšikom kriminálnych seriálov. Na nich sa často aj zasmejem, pretože občas veľmi zjednodušene vykresľujú metódy a postupy analytickej chémie, ktoré v skutočnosti takto jednoducho nefungujú.

FOTO: JOZEF KADELA FOTO: JOZEF KADELA, LINDA KISKOVÁ BOHUŠOVÁ FOTO: LINDA KISKOVÁ BOHUŠOVÁ